

Hirshneri oratio.
1611.

B. 596. Q.

4

HERM. KIRCHNERI,
 7. U. D.
 DE FATALIBUS ACADEMIARUM DISSIPATIONIBUS ac ruinis,
 ORATIO.
 IN UNIVERSITATE MARGURGENSI habita,

XVI. Octobris, MDCIX.

*Acad. Vitez
No III*

1610.

MARPURGI,
 Excudebat Paulus Egenolphus, Typogr. Acad.
 MDCIX.e.

10

HELMHOLDT
DEPARTMENT
UNIVERSITY OF
MUNICH

MUNICH
UNIVERSITY OF MUNICH
MUNICH

STRENUO AC NOBILISSIMO VI-
RO, Dn. GERLACO DE KERSENBRUCH,
humaniorum literarum legalisq; prudentiæ cul-
tu ac usu præstantissimo:

ILLUSTRIS AC GENEROSISSIMI
COMITIS AC DOMINI, Dn. ERNESTI, CO-
mitis Holsatia, & Schauenburg, &c.
Consiliario,

Fautori & amico suo plurimis studiis prosequendo,
S. D.

UOD proximis tuis, nobilissima Gerlace, tardius respondeam,
non aliam causam fuisse existimes, quàm quòd nihil tuc usq; re-
perire potuerim, quòd aureis illis tuis literis dignè rependerem.
Verè si quidem illa aurea, qua Illustris ac Generosissimi Comitiss,
Dn. Ernesti, Comitiss Holsat. ac Schauenburg, &c. Domini no-
stri per quàm clementis auream effigiem, singulari Illustris Ge-
neros gratia mihi per honorifico dono clementer missam exhibue-
runt. In qua equidem heroica imagine, verè heroicum Illustris
Generos. tant eq; fortune altitudine ac felicitate florentissima,
qua non modo universi Imperii, verùm etiam exterorum Re-
gum ac Principum oculos ac ora in se conversa habet, dignissimum animum ac virtutem con-
spexi. Quòd enim regius noster scriptor ac consiliarius Comineus in Ludovico Rege suo præ-
cipuè commendatum posteritati fecit, illud plenissimis radiis in Illustris. ejus Generos. clarissime
effulgere animadverti. Quid verò illud? Homines (ait auctor, de Rege loquens) mediocris
conditionis naturaliter amabat, diligenter de singulis rebus percontabatur, & cupide audie-
bat omnes, eaq; ratione hoc effecit, ut qui per Europã essent in auctoritate, & aliquo numero
viri, omnes cognosceret. Largitionibus autem & liberalitate admodum proficiebat, eaq; in du-
stria & virtute se suasq; facultates omnes servavit. Hac ille. Qua quidem, nobilissime Gerla-
ce, quàm primum hereditum Generosissimi Comitiss vultum in aureo isto mihi clementer mis-
so simulacro intuerer, veluti vivis coloribus expressa videre visus sum. Quid enim in aliis
idm literarum, tum armorum uss ac peris in excellentibus hominibus liberalitate & munifi-
centia

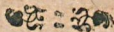
scientia clementer prosequendis fieri non existimem, cum me etiam imi subsellii Scholasticum
 doctorem, nihil unquam tale quicquam meritum, tam clementi vultu respici, tamque honorifico
 munere affusi intelligam. Regia profecto virtus, quam Magnus ille Bucephali domitor magna-
 tibus omnibus invidiam reliquit. Quid vero ille? non modo Ephesiones & Perdiccas suos,
 quorum armis ad orbis imperium usus, verum etiam Philosophos hominesque de Schola talentis
 suis honorificentissimè donabat. Maeste sit hac verè divina munificentia Illustris & Genero-
 sissimus Comes Ernestus, Dominus noster admodum clemens, cuius Generosam, quam vi-
 cissim aeternis omnium opum ac divitiarum fons, caelestis Pater, largissimè, veluti copia cornu
 retribuit, rerum omnium felicitatem, prosperitatem, ac nulli hominum onerosam, omnibus
 verò, tanquam illam, de qua Herodot. scribit, Solis mensam fructuosam & comedam, ma-
 ximarum fortunarum abundantiam, unam cum immortalibus heroicis animi bonis perpetuo
 successu ac incremento floridam, votis, quibus possum maximis, optatam velim. Tibi verò,
 nobilissime Gerlace, hanc meam Orationem, tanquam debitum philanthropum, ut Vlpiani
 verborum, l. 2. ff. de proxem. mitto, quam non dubito, quin eadem aviditate susperlecturus,
 qua olim, cum auditor meus, inter frequentissima recentiorum amplius cõmilitonum subsel-
 lia, diligentissimè omnes non modo voculas, sed syllabas annotares. Cujus quidem mei studii ac
 laboris videre nunc mihi fructum longè amplissimum & jucundissimum in te percepisse, cum
 in excelsam arborem semina ista mea excrevisse, summa cum voluptate in studii & honori-
 bus tuis conspiciam. Vale, pectoris ac fidei priscae amicorum maxima, meque Illustri Comitibus &
 Domini nostri percrelem. Generositati magis magisque commendatum esse, cui studia, officia &
 servitia mea quo vis momento paratissima humiliter offero. Sed & nobilissimum Ictum, am-
 plissimum vestrum Cancellarium, Eberartum à Weibe, feutorem & amicum meum sum-
 mopere honorandum, officiosè meis verbis salutarum velis. Dab. Kal. Feb. MDCX. Marp.

Tuae St. nobil.

Studiofiss.

Herm. Kirchnerus J. U. D. C. P. Cae. Hist.
& Orat. Acad. Marp.

DE

DE FATALIBUS ACADEMIARUM dissipationibus & ruinis.

UOD adversa maris tempestate nautis evenire atq; accidere solet, ut si ventorum injuriis multum diuq; jactati, tandemq; non fluctibus obruti in aliquem fortuito oblatum portum pervenerint, priusquam inde progressi ulterius navigationis cursum incitent, funemq; ora solvant, navim conqussatam reficere, scissa vela refarcire, sentinam exhaurire, fractum clavum, remosq; instaurare, malum incisum reparare necesse habeant.

Idem nobis, Magnif. Prorektor, Reverendi & clariss. viri, Doctores & Collegæ honorandi, in Academicæ nostræ functionis curriculo, tanquam in procellosa aliqua velificatione contingere video his temporibus, quæ veluti repentino quodam turbine nostram hanc navim, Academiam, ingruente superioribus duobus mensibus lethalis morbi periculo, qui etiam nonnullos pulcherrimæ indolis, ac summæ expectationis flosculos, non sine acerbo dolore hausit, nobisq; abripuit, non mediocriter dissiparunt. Quocirca muneris atq; officii mei fore censui, præsertim cum Philosophici navigii nauclerus, & facultatis Decanus hoc tempore cõstitutus sim, ut postquam singulari summi gubernatoris clementia, lues illa, quæ more vehementissimæ alicujus procellæ celerrimè excitata, celerrimè iterum resedit, atq; ut certò speramus, penitus nunc refrixit, antequam ad pensum publici studii reverterer, sublata rursus, tanquam è

portulampade, præmissaq; aliqua oratione, de rebus iis dicerē atq; præmonerem, quæ tum ad dissipatā naviculam recolligendam, cursumq; studiorum feliciter pertexendum, tum ad universam, omnium Universitatum, Academiarum, Gymnasiorum, Scholarumq; uberrimum fructum ac salutem maximè pertinere videantur. Dicam etenim de fatalibus florentissimarum olim Academiarum dissipationibus, dicam de earundem ruinis & everfionibus, dicam de ejusdem rei causis, mentemq; totius orationis eò convertam, ut oculis & animis in præsentia tempora defixis, eam quæ præ foribus nostris, & ante limina videtur esse literarū ac artium omnium, disciplinarumq; optimarum ruina ac interitus, diligentius animadvertamus, iramque Dei ardentissimam adversus Academias, Gymnasia Scholasq; agnoscamus, causas instantis præcipitii intelligamus, vitamq; ac mores nostros, medicina cognita, ira instruamus, ut mature casui tanto succurrere, damni infecti coram æquo iudice agere, ruinam fulcire, ac maximo impetu irruentem turbinem à cervicibus nostris profligare, quantumq; opis humanæ est, amoliri interitum quàm longissimè possimus.

Juvate quæso, viri Clariss. susceptam tam gravis negotii causam æquitate iudicii vestri, favoreq; ac benevolentia cursum hujus nostræ orationis sublevate. Vos verò, Illustres ac Generosi, atq; Nobiliss. & lectiss. juvenes Studiosi, meum hoc salutis vestræ quærendæ conservandæq; flagrantissimum studium animo cupidissimo complectimini. Vestra enim, quæ omnium maxima queunt esse ornamenta, vestra vitæ omnis præsidia, vestra spes & opes, fortunæq; omnes in periculum communc hîc vocantur. Quid ita verò? quæritis? Num Hannibal ante portas? Imò longè peior hostis, quàm ullius truculentissimi Martis iniquitas esse possit. Eò enim recidere temporum aleam videmus, ut metus maximus sit, ne hominum vitam, ubi
in

oppositio

in Metamorphosi Ovidiana pictum & fictum intuemur, in belluas, in truncos, in lapides, in frutices, monstrosa ævi hujus infelicitas transformet. Quid enim destituta literis ac artibus, desertaq; à bonis omnibus moribus & disciplina, mortalium vita aliud, quàm pecudum, &, ut sapientissimus veterum Regum Alphonfus dixit, immane aliquod ferarum lustrum, Centaurorumq; stabulum? Quod in caligine gentilis superstitionis, qui à veri Dei cognitione longissimè aberrarunt, etiã nature lumine veteres, tum Græci, tum Romani perviderunt. Quid enim illi? Ante Promethei divinitus acceptam facem, nihil nisi hominũ facem in omnibus ferè nationibus & gentibus fuisse, neque verè homines, sed pecudes ac bestias nuncupant, qui ritu ferarum, sine legibus, sine moribus, sine studiis ac literis vagabundi in sylvis ac nemoribus vitã suam exegerint. Nihil idem præclariùs, nihil illustriùs, nihil diviniùs bonis illis æternis animi, mortalium generi datum, ac nihil tributum rectissimè judicantur. Nec verò quenquam hujus ævi fore existimo, qui non maximè barbaros, & ab omni humanitate alienos eos populos censeat, qui literas & artes bonas aspernentur, institutionem & disciplinam omnem refugiant, Gymnasia & Academias averfentur, animiq; culturam omnem execrentur. Et quis est, qui cùm Tartarum aliquem, cùm Turcam, cùm Russum & Moschum audiat, non illicò cum ipso nomine barbariæ imaginem abhorreat, quòd nihil ingenuum, nihil liberale, nihil quod verum hominem commendare possit, in ea gente exploratum habeatur, quæ sine institutione, sine literis & studiis, sine scholis & disciplina, in solius corporis immanitatem adolevit. Quæ verò pœna gravior nationibus & gentibus divinitus infligi, quod supplicium atrociùs inferri, quæ pestis, quod exitium, quæ calamitas major immitti, quàm si divina illa rationis ac animi lux mortalium menti detrahatur? At illud tam maximè accidit,
cùm

cum Gymnasia & Scholæ dissipantur, fontes bonarum artium extirpantur, morum & disciplinae nervi debilitantur, Reip. & Ecclesiæ seminaria bello, fame, peste, igne, aliisque calamitatibus vastantur. Nec enim illæ sine his præsiidiis stare, nedum florere ullo modo possunt. Quod non ignoravit ille callidissimus Imperatorum apostata, qui cum infensissimo animo adversus Christianorum coetus esset, non existimavit compendiosorem viam, ad eorum vires non modo infringendas, sed stirpitibus eisdem delendos, atque à finibus naturæ exterminandos haberi, quam si Scholarum limina obstruerentur, literarum & artium commercia tollerentur, Gymnasia & Academiae verterentur. Eandem autem poenam summum illum omnium gentium dictatorem adversus ingratas gentes ac populos omnibus hucusque à seculis exercuisse, celeberrimarum, quæ in præcipuis orbis nationibus fuerunt, Universitatum, Academicarum & Gymnasiorum exemplis ostendam.

Unde verò exordiar? ab ea, quæ primum Academiae nomen, per tot ætatum secula omnibus illustrioribus Scholis reliquit, à qua, quicumque his parietibus continemur, honorificentissimum nomen usurpamus, ut Academici Doctores, & Studiosi appellemur. Quæ verò illa? Antiquissima literarum mater, Academia Attica, quam divinus ille, ut à veteribus nominatur, Plato, suæ domi primus instituit. Ille enim ex Ægypto, ubi à Patribus, qui à Deo instituti & edocti erant, acceptæ optimæ artis & disciplinae in sacerdotum collegiis florebant, in patriam reversus, propè ab urbe, tribus drachmarum millibus empto Academi cujusdam divitis coloni prædio, domicilium Musarum extruxit, in quo ipse divinas animi sui dotes, uberrimo fonte sapientiæ patefacto, juventuti primus explicavit.

Incredibile Dei optimi, erga Græcorum gentes beneficium! Quis enim non quasi è cœlo hunc hominem datum & obla-

Julianus
Imperator apoc,
stata evernit
Scholas Christiana-
rum

Academia Attica
est antiquissima
Plato

oblatum, quis non divinitus ad hoc negotium excitatum esse dixerit, ut iis mysteriis, quæ vere humanitatis initia, quæq; principia optimæ vitæ continerent, non modò Atticam, sed universas omnium gentium regiones, erudiret, atq; ejus sapientiæ vi, quâ humani ingenii comprehendere sagacitas maximâ possit, tanquam sole aliquo illustraret? Quis enim hanc animis hominum infusam lucem æthereo illo fidere, ex quo vitæ omnium calorem ducimus, minorem censeat? à qua omnis vivendi latitudo, omnis humanitatis cultus, vitæq; splendor, omnis legum ac morum honestas, omne rationis ac ingenii melioris lumen in cunctas nationes emanavit. Quapropter admiratione tantæ rei confectum, ut Athenæ Platonis ingenio primùm illustratæ, universæ Græciæ ^{ἐρεσσηα}: Athenæ ^{ἐμας ἐμὰ δὲ}: Athenæ mundi oculus: Athenæ ipsius universitatis universitas: Athenæ unicum omnium sapientiæ domicilium: Athenæ summum inter plurima naturæ miraculum, ab exteris populis appellarentur. Tanta præterea urbis auctoritas, tanta exillimatio & reverentia toto terrarum orbe ex nomine & celebritate Academia oborta, ut, si Straboni fidem adhibemus, rubori maximo etiam Romanis & opprobrio haberetur, Athenas non vidisse.

Agnoscite mecum cupidissimi bonarum artium juvenes, incredibilem illam primæ omnium scholarum matris Atticæ Academiae, majestatem, perpendite quantum ex unius Philosophi domicilio splendoris, quantum lucis, non modò in omnem Græciam, sed in universum terrarum orbem redundaverit. Ex eo enim omnium postea scholarum fundamenta petita: ex eo Peripathus, ex eo Stoa, per successorum æmulationem nata: ex eo in omnem Græciam, in insulasq; etiam remotiores, quam plurimæ artium & studiorum coloniae deductæ. Ex Græcia verò etiam in Romanorum urbem ac Imperium, mare transgressæ, literæ pervenerunt: Inde Alpes transfolarunt, in Galliam emi-

B gra-

*Calmen
Epidio
firme
Sapientia*

NB

*q. illa
comoda in de
venit*

grarunt: in Hispanias & in Scotiã navigarunt. Quorsum præ-
 terea? ô mirabilem doni divini peregrinationem! annis abhinc
 propè septingentis, primum in Germaniam nostram, in qua, ut
 Cornelius testatur, ab antiquis ætatum temporibus, viri pari-
 ter ac mulieres literarum arcana ignorabant, felicissimis auspi-
 cii introierunt, totumq; deinde Septentrionem ad Balthen, &
 extremam usq; Thulen, ultraq; Borysthenis glaciem omnes fe-
 rè Arcticas oras accenderunt. Hæc Platonica institutionis in-
 crementa, hi artium & studiorum progressus, hæc literarum
 curricula, hæc felicissima scientiarû propagatio fuit: Sed quàm
 brevis tantorum bonorum, fructuumq; in plerisq; nationibus
 ac gentibus, in regionibus ac civitatibus perfruitio, quàmq; su-
 bita florentissimarû rerum interitio & amissio evenerit, quàm
 graves atq; horribiles ruinæ ac casus, pulcherrimarum Acade-
 miarum fastigia iterum dejecerint, eruerint, prostraverint, ver-
 terint, mecum ex veterum ætatum memoria, attentis, ut cepi-
 stis, animis percipite.

Quid enim de Attico rerum beatissimo fonte dicam? Cu-
 jus ut inexhausta divitiarum profunditas, ita immortalitati co-
 æva perennitas quædam esse videbatur. At illa optima artium
 & studiorum mater Platonica Academia, ipso etiãnum vi-
 vente & vidente divino Magistro, à discipulis vexata, à discipu-
 lis miserè exagitata, à discipulis deserta & dissipata fuit. Peperit,
 ut jam ante dixi, contentionis & æmulationis uterus, Acade-
 miam novam, peperit mediam, peperit Peripathum, peperit
 quàm plurimas alias turpissimas filias spurias, quæ, ut fieri solet,
mattis senectuti insultabant. Inde perpetuæ altercantium rixæ,
 jurgia, odia, inde plurimæ absurdarum opinionum nubes, inde
 quam sanctus ille gentium Doctor, Athenas cum invisisset, in
 publico reprehendit, verborum inanitas, & frivola de rebus
 omnibus contentiosè disputandi vanitas. O pestem, pestem.
 Acade-

later peperit filias
 ipnias turpissi-
 mas.

Spitatio?

Academiarum studiorum omnium certissimam! Illa veritatem omnem in dubitationis fumum, & in funus trahit. Illa, ubi clarissima rerum lux est, nebulas & caliginem ultrò offundit: illa, ubi controversia nulla, nulla contentio, adversitas nulla, sponte sua litium favillas serit, bellorum semina spargit. Hac flamma Academiarum nobilissima mater Attica deflagavit, hac peste periit. Utinam verò eandē labem, tanquam hereditariā, non etiam cum maxima calamitate ad filias suas derivasset. Quid enim omnibus humani ingenii præclarissimis muneribus affluenti Atheniensium Scholæ destituisse dicendum, cum jam summum etiam divinæ gratiæ benignitate ad Platoniciæ scientiæ præstantissimos thesauros, ignoti, quem colebant Dei, verissima interpretatio & cognitio, luxq; æternæ sapientiæ accessisset? Quod si solem illū, & reliqua cœli lumina interrogemus, nihil tum temporis responderent, toto terrarū orbe illustrius, nihil divinius, quàm Athenas, conspectum fuisse, cum ducentis amplius annis (ô verè aurca Græciæ secula!) Christianæ doctrinæ lumen, celeberrimam illam gentilis eruditionis sedem illustraret, quæ, cum toties pravis suarum ipsius opinionum exhalationibus in extremum interitum, Schola erat vocata, quæ toties à seipsa disturbata, toties quasi in exilium quoddam extra se raptâ, Evangelii illati suavissima pace respiraret, sanctiq; Spiritus vinculo vicissim colligaretur, ac perpetua firmitudine roboraretur. Sive malimus ex Christianis doctoribus felicitatem istorum temporum cognoscere, audiamus clarissimos Ecclesiæ antistites, qui in Attica Academia studiosissimi commilitones, non ut noctuam Athenas portarent, sed ut Christianæ Philosophiæ operâ navarent, easq; doctrinæ facultates, quibus futuræ ætati præluxerunt, sibi compararent, diutius sese in studiis Atticis commoratos esse fatentur. Verùm quàm angustis temporū spatiis florentissimæ illius felicitatis studiū decursum, quamq;

citò status ille mutatus? Inter Nazianzeni & Synefsi celebris scriptoris ætatem quantum intervalli? paucorum interjectus annorum est. Quid tum verò? Illius quæ temporibus tantoperè Athenis floruerant, quæ ad cœlum usq; caput suum extulerant, hujus jam adventu omnia dilapsa, disturbata, eversa, perditâ omnia erant.

Quid enim Synesius ad fratrem suum Epistola ultima? Nihil, ait, Athenis, suo tempore, nisi nomen Academiæ fuisse. Dei immortalis gloriam! gloriæ adeò præclari nominis, adeò celebrati studii dignitas tam repente defluxit, exaruit, evanuit?

Quæ Charybdis tam subito hiatu tantum splendore absumpsit? quæ Scylla tantum fastigium devoravit, quod fretum tantam altitudinem merisit?

At nomen, inquis, restat: Restat & Trojæ nomen, quæ tamen nihil nisi campos, ubi Ilium olim steterit, habet. Sed ô & misera illa Troja, inferiores Athenæ, quæ ne hodie quidem veteres vestras sedes, vetera Academiæ tecta, veteres illos beatos Platonis hortulos monstrare potestis! Nihil verò, infelicissima mater, adversus hoc tam indignum fatum, te tui loci felicissimus genius custodire, cœli & terræ tuæ bonitas servare, aëris optimi temperies integritatem tuam tueri: ubertas ac amœnitas florem tuum retinere, vetustatis gloria statum tuum potuit defendere? Sed quid hæc inania rerum præsidia nomino, quæ in aliis longè majora exstiterunt? Etsi enim, ut Tullius noster afferit, eam ob causam Attici essent acutiores, quòd cœlum eorum haberetur tenuius, aërq; moderatior (quæ quidem naturæ benignitas etiam hodie in Turcica barbarie ejus loci homines comitari prædicatur, ut, quemadmodum Busbequius Imperatorius orator nobis proditum reliquit, ex nulla alia totius Orientis regione suavioris vocis musici, cantoresq; venustiores, qui voluptati aurium Principis Constantinopolitani inferviunt,

*Cur Attici sint
acutiores?*

viunt, quàm ex Attico agro, in aula Tyrannica habeantur.) Tamen singulari consilio & ratione asperiores durioresq; Academiae locum ideò prudentissimus Plato elegisse fertur, ne, quemadmodum Ludovicus Vives *lib. 7. de trad. disc.* tradidit, nimis vernans amœnitas ad voluptates discipulos pelliceret, ne à studiorum assiduitate avocaret, ne, ut fieri solet, ad prodeundum sapiùs sollicitaret. Quod accidisse in pulcherrimis duabus veterum Academiis, Tarsensi & Neapolitana accepimus, quarum altera, in qua Apostolorum Princeps natus, in qua educatus, in qua admirabili illo eloquentiæ ornatu indutus, ad amœnissimam Cydni ripam condita, omnibus naturæ delitiis, omni jucunditate & copia cunctarum rerum affluebat, longeq; tum Atticam, tum Alexandrinam scholam, quæ ad Nili ostia in populosissimis mœnibus constituta erat, iis rebus superabat: Altera verò in ipsius quasi naturæ luxuriantis sinu ædificata, tum salubritatem, tum loci voluptatem, tum maris opportunitatem omnium maximam, Strabone teste, habuisse prædicatur.

Verùm quod Platonem nostrum de Adoniis hortis dicere solitum, legimus, quemadmodum illud Stobæus memoriae reliquit, eos quidem voluptatis & amœnitatis refertissimos citissimè nasci, multò verò citiùs, simul ac vento aliquo tacti sint, iterum defluere ac interire: Idem de his duabus elegantissimis gratiarum & studiorum sedibus usurpare possumus. Temporis enim illæ non admodum longi injuria ita disturbatæ, ita oppressæ, ac obrutæ sunt, ut nisi Strabo earum mentionem conservasset, ne quidem ipsis literis ac studiis quicquam de earum nomine constaret. Quorsum verò etiam illa, quem modò nominata audiistis, Alexandrina? Illa omnium Academiarum, ut olim florentissima, ita etiam felicissima jure celebratur. Quid ita? Illa prima omnium Academiarum cœlestis doctrinæ lucem, Evange-

Tarsensis & Ac
Neapolit.

Alexandrina
primùm theo-
logiam professa
et.

liq; salutarem doctrinam, publicis suis suggestis ac auditoriis excepit? prima Theologiæ studium in Academiæ lucem deduxit: prima verbum Dei publicis lectionibus illustravit? Quis enim ignorat Pantenum celeberrimum ejus Academiæ Philosophum, primum Theologiæ Doctorem & antistitem, Professoremq; Academicum, divi Pauli scripta itidem primum omnium inaudito exemplo publicis prælectionibus explicasse, veritatem divinã disputationibus logicis demonstrasse, quantumq; Philosophia ancillari inservireq; sacro studio possit, ostendisse. Cujus exemplum postea præclarissimi Doctores secuti, incredibilem amorem sanctæ professionis, celebritatemq; scholæ Theologiæ accenderunt.

Quid audimus, Clariss. viri? primusne Theologiæ Professor, Philosophus extitit? At quæ hodie contra Philosophos in quorundam Theologorum scholis odia, quæ jurgia, quæ certamina? Philosophos volunt ab adytis ac mysteriis suis rejectos, volunt exterminatos, volunt in exilium actos, Logicam omnem oculis refugiunt, auribus respuunt, animis aspernantur, recordationeq; deniq; syllogismi logici perhorrescunt. At illa primi illius Alexandrini Magistri palmaria tela: illi dissertationum cunei: illæ primæ victoriæ erant. Ex illa docendi, discendiq; ratione celebritas tanta emerfit, tanta auctoritas & existimatio, ut, quemadmodum Ammianus Marcellinus refert, apud exterarum omnes scholas summam eruditionis & acuminis opinionem etiam ii haberent, qui saltem Alexandrinæ Academiæ limina salutassent. Sed quàm diuturna ista felicitas? aurum brevi in scoriam conversum: lilia in lolium degenerarunt: inter segetes zizania brevi prodierunt. Nata est pestilentissima Arrii lerna: infectæ exitiali veneno omnes ferè pulcherrimi corporis partes: Panteni florentissima schola, velut illa in fabulis Penthei membra, miserrimè dilacerata.

Triste

Arrii lerna

Triste admodum ac dolendum vehementer vetustissima Christianorum Academię fatum, cujus olim toto orbe celebrata claritudo nunc temporis in teterrimas Mahometici carceris tenebras cum universę Gręcię veteris luce commutata? Illam olim Reges colebant, Imperatores Romani observabant, tantumq; amabant, ut unius Professoris intercessio ab Augusti victoris ira & excidio urbem totam conservaverit: in illa cum Professoribus & Doctoribus, Reges & Casares auditi publice disputasse: visi inter subsellia confedissee, quęstiones propositas dissolvisse. Quis enim ex Athenę Severi literis instructissimi Imperatoris doctissimas dissertationes ibidem habitas nō cognovit? quis ex eodem Musęum Alexandrinę Academię non percepit, in quo ex toto terrarum orbe doctissimi quiq; homines acciti, liberalissimis stipendiis, lautoq; victu & amictu sustentabantur, ut curis omnibus vacui, totis animi viribus cultui artium diligentissimę excolendo incumbere? Quis itidem Hadriani Imperatoris in instaurandis hujus Scholę studiis diligentiam non legit? Quantis ille muneribus Dionysium celebrem Philosophum, quantis Pancratem optimū id ætatis Poëtam cumulassee predicatur, ut eosdę ad celebritatem Academię augendam, ad studia literarum amplificanda, frequentiam alendam, alacriores redderet? Deum æternum! quę conservandę æternitati adminicula majora, quę meliora adjumenta & præsidia haberi potuerunt? Sed multo luctuosior, & omni posteritati terribilior pulcherrimę, ut à Justiniano appellatur, Berytensium & civitatis & Academię casus est. Quem admodum enim illa sulphurea Sodomes & Gomorrhę flamma, piceęq; voragines sempiternū divinę ultionis monimentū, non sine maximo animi horrore in sacris historiis perleguntur: ita profectō celeberrimę hujus Academię miserrimus interitus, ipsis etiam literis, quibus perscripta ruina est, æternum horro-

Berytensium

horrorem & tremorem infixit. Nemini autem vestrum, juris studiosissimi juvenes, hujus splendidissimæ scholæ nomen & dignitas, vel ex vestibulo Justiniani Codicis incognita esse potest. Erat illa totius Phœnicia lumen, luculentissima civilium legum schola, quam singulari gratia & privilegio Romani Imperatores extruxerunt, ut una ex illis tribus esset, in quibus jura civilia docere, oracula Imperatorum interpretari, responsa prudentum explicare licebat, quod præter hanc & Romanam & Constantinopolitanam, nullibi locorum, ne quidem in Alexandria florētissima permittebatur. Incredibile autem dictu, quantus ad hanc Berytiensium, legum nutricem, ut ab Imperatore honorificentissimè insignitur, ex omnibus augustissimi Imperii nationibus ac gentibus concursus, quanta frequentatio fuerit. Quicumque spem aliquam dignitatum, honorum, ac præmiorum eorum sibi propositam habebant, quæ à Justiniano cupidæ legum juventuti, in præmio institutionum Imperialium promittuntur, fore nimirum, ut legitimo peracto studio Romanam Rempublicam in partibus sibi credendis, gubernarent, illi omnes summa contentione eò festinabant, eò cursitabant, eò anhelabant: ibi præfecturas amplissimas, ibi præturas honoratissimas: ibi fasces & secures: ibi ipsam Imperii purpuram & diadema quærebant. Sed quid fit? Licentia, quemadmodum ille in comico focco loquitur, licentia fieri solemus omnes deteriores. Maximus fiebat, maximarum immunitatum & privilegiorum, quæ ab Imperatoribus nimio scholæ florentissimæ amoris indulta erant, abusus. Quæ virtutis, quæ justitiæ, quæ honestatis laudatissima officina esse debebat, in omnem injustitiam, in nequitiam, in petulantiam, in lasciviam degenerabat: Aurea illa libertatis Academicæ aura & gratia in extremam morum pravitatem, in teterrimum libidinis profligatissimæ cœnum, in turpissimam omnium vitiorum servitutem abibat: omnis disciplina jacebat:
legum

*eristiensis
Romana
Constantinopolit.*

licentia

legum & juris nulla ratio valebat : Professores irridebantur : Præceptores spernebantur : monitores injuriis & contumeliis afficiebantur. Quarum rerum atrocitate etiam optimus ille, & studiosorum amantissimus Imperator Justinianus, adeò commotus & perturbatus esse animadvertitur, ut ad Salaminum, virum disertissimum, his gravissimis verbis ac comminationibus usus, scripserit : Illud verò satis, inquit, necessarium constitutū, cum summa interminatione edicimus, ut nemo audeat, neq; in hac splendidissima civitate, neq; in Berytiensium pulcherrimo oppido, ex his qui legitima peragunt studia, indignos & pessimos, imò magis serviles, & quorum effectus injuria est, ludos exercere, & alia crimina, vel in ipsos Professores, vel in socios, & maximè in eos, qui rudes ad recitationem legum perventint, perpetrare. Quis enim ludos appellet, ex quibus crimina oriuntur ? Hoc fieri nullo modo patimur, sed optimo ordini in nostris temporibus, & hanc partem tradimus, & toti nostro postero transmittimus seculo, cum oporteat prius animas, & postea linguas fieri eruditas. Egregia & verè regia Imperatoris optimi sententia, quam utinam illi omnes, qui Justinianæ leges amplectantur, quiq; ex illis dignitates ac honores consecrantur, imò cuncti, qui in literarum studiis & honestatis officina versantur, non modò aureis literis in pariete descriptam, sed animo altissimo infixam, sensibus impressam, cogitationibusq; assiduè usurpatam haberent : Spes longè tum nobis maxima foret, non modò Academias, Scholas & Gymnasia, sed etiam omnes Reipubl. partes fore feliciores, neq; expectandas timendasq; esse à Deo pœnas, quas in Berytiensium sede evertenda contigisse legimus. Audite enim tristissimum Scholæ frequentissimæ exitum. Cum neq; patriæ parentis severissimæ prohibitiones, gravissimæq; comminationes, nedum Professorum ac Præceptorum fidelissimæ admonitiones, quicquam loci invenirent:

nirent: Deus, Deus, ipse vindex omnis iniquitatis certissimus, qui tarditatem & moram pœnarum, supplicii gravitate compensare solet, subito in tempestate nocte, cum gurgustia helluationibus fumarent, ganæ & lustra libidinibus ferverent, cyclopis clamoribus omnes angiportus civitatis arderet, terre motu terribili immisso, fundamenta urbis evertit, noœnia prostravit, tecta diruit, domos disjecit, tanta hominum strage edita, ut testante nobili auctore Agathia, tria amplius millia studentium, vulgi numero præterito, una illa miserima nocte interierint.

Quid, quæso Aud. ex omnibus factis & annalibus funestius, quid miserabilius, quid horribilius, literis & studiis occurrit? Eiusmodi profecto hoc exemplum est, ut non solum, quem admodum Jctus Viglius ad Carolum nostrum V. Imperatorem scripsisse legitur, omnibus juridicis scholis, omnibus tribunalibus, omnibus curiis & consistoriis sit appingendum, hoc Virgilii versu subscripto:

Discite justitiam moniti & non temere deos.

Verum etiam in cunctis Academiis & Gymnasiis sæpissimè iterandum, & in vestibulis ac porticibus proponendum, Servatorisq; vox illa, quam Siloæ turris ruinam, stragemq; memorantibus referebat, addenda. Quæ verò illa: Nisi ad frugem reversi pœnitentiam vitæ egeritis, eodem fato cuncti peribitis. Sed ne longius orationem, quàm temporis angustia ferat, extraham, reliquas etiam easq; præcipuas duntaxat (quis enim omnis possit?) literarum sedes, percurram. Antiochenam pluribus non attingam, quod ejus & veterem florem & celerem dissipationem omnibus notissimam esse arbitrer, qui vel initium orationis elegantissimæ pro Archia habitæ perlegerint. Quid enim ibi de ea orator? Archiam in ea urbe natum esse dicit, celebri & copiosa quondam, atq; eruditissimis hominibus, liberalissimisq; studiis affluentem. Fato verò tam miserabili scholæ Juridicæ, florentissimum

Antiochena

num Medicorum emporium, totius Asiæ oculum, Pergamum subijciam: ex quo fons ille saluberrimus exploratissimæ sanitatis, Galenus, humano generi datus. Naturam dixisses ibidem, omnes thesauros suos, opesq; collocasse: Scholæ huic celeberrimæ, Regis Eumenis munificentia, sumptuosissima, ad Ægyptiorum æmulationem, bibliotheca adjecta erat. Ducenta milia lectionissimorum librorum, teste Strabone, ibidem continebantur. Verùm, quod maximoperè deplorandū est, divina illa salutaris medicinæ professio, quæ sua indole ad superstitiones proclivis, teste Plinio habetur, ita brevi obscurata, & magicis vanitatibus, fraudulentissimisq; , ut idē loquitur, artibus dementata est, ut sua ætate Apostolorum vivacissimus, Satanæ scholam Pergami dominari, ex revelatione cœlestis angeli scripserit. Veraprofectò vā Jovis schola, quæ universū ferè orbē Tartareis somniis, quæ in Æsculapii fano, de restitutione valetudinis capiebatur, in horrendas tenebras, fraudesq; horribiles abduxit, etiam tum temporis, quod vehementiùs dolendum, cùm luce Evangelii Asia illustrata, cùm septem illa candelabra, septem scilicet Ecclesiæ constitutæ, cùm Episcopi undiquaq; ordinati essent. Sed & ipsa paulò post divina ultione dissipata, bibliotheca, preciosissima studiorū suppellex, à triumviro Antonio, tanquam amorum & libidinis turpissimum auctoramentū, Cleopatrarum pellici donata, & in Ægyptum transportata. Non transilienda hoc loco per saltum Rhodium, schola Rhodia, cujus celebritas etiānum in proverbis versatur. Quod enim Tullii ætate eloquentiæ florentiùs domicilium, quæ schola celebrior, cùm Rhetorum disertissimus Molo, mirifica dicendi copia, docendiq; felicitate eandem tantoperè excoleret, atq; amplificaret, ut etiam Cicero, etsi jam plures annos, non modò Romæ, verùm etiam Athenis, & in omnibus ferè Asiæ Gymnasiis, vocis & actionis formandæ gratia artifices quàm plurimos audivisset,

Pergami

Rhodia

Molo orator

Rhodium sese, fama Molonis contulerit, ibiq; commoratus, inchoatam Eloquentiæ molem exædificaverit, extremamq; manum, planè, ut ipse fatetur, à priore mutatus, studio, imposuerit. Vide quid unius hominis celebrata eloquentia, eruditio & ingenium, afferre splendoris ac existimationis Academiae possit? Quæ longo tempore deserta, contempta, fastidita jacuerat: unius oratoris nomine ad pristinum decus & fastigium rediit. Quis enim de hujus scholæ fortuna fabulam istam tota Græcia decantatam non audivit? Palladi dicebantur Rhodii sacrificium obtulisse: Sacrificiis verò nihil salis ex imprudentia adhibuisse, deane ideò iratam, aras illorum & urbem reliquisse, & Athenas iterum commigrasse. Quo hominum nasutorum figmento Rhodii irridebantur, quòd in Atheniensium amulationem novam & ipsi Academiam excitassent, eam verò tam ineptè ordinassent, ut quod sal & còdimentum omnis doctrinæ ac eruditionis habetur, de Eloquentiæ studio instituendo, ne quidem cogitationem ullam suscepissent. Unde factum, ut reliquarum facultatum cathedris, tanquam exuccis & aridis pratulis, desertis, ad flores Atticos, juventutis examina revolarint, donec hujus Molonis opera, gloria & existimatio scholæ Rhodiæ, quasi postliminò revocaretur. Quæ sanè Molonis industria verissimum comprobatur verbum illud esse, quod Hugo Donellus Jctus ad Leidenses consules & senatores scripsisse legitur: Eos, qui juvenibus publicis studiis dent opes, & necessariò quodam ac utili munere in Academia rectè fungantur, quovis honore dignos videri, ipsisq; sæpè plus Academiis, quàm ipsos Academiis debere. Verùm neq; ille flos Rhodius diuturnus, sed revera roseus & caducus extitit. Cessere postea artes & literæ armis: Musam Mars expulit. Tandemq; milites, qui Rhodienses dicti, amoenissimam omnium insularum sedem occuparunt, quos patrum memoria Orientis Tyrannus sævissimis bellis, non sine maxima clade

*Rhodiæ Academiæ
invenit*

elade Christianæ Reip. expugnavit, expulit, ejecit. Quod quidem luctuosissimi fati genus, majorū nostrorum memoria, tot annos florentissima, non modò Imperii, sed etiam literarum, Græcarum, artiumq; arci Constantinopoli ab eodem hoste accidisse novimus, cum barbarorum immanitate non modò in vivos, sed etiam in mortuos consiliarios, ut Alphonſus libros appellare solebat, crudelissime favitum, ut quæ torregum & principum curis & impendiis congesta, incredibili numero volumina, uno die ferè omnia interierint. Omnium ætatum, damnum irreparabile: tantaq; literariæ civitatis clades, ut neq; cogitatione quidem ulla, nedum verbis comprehendi & exprimi possit. Sed ne cursum orationis diutiùs hîc teneam, ex Oriente in Occidentem studiorum profectioes comitabimur. Roman non visam, cujus ruina in conspectu & oculis omnium versatur. Quid enim illa virtutis, quid præcæ gloriæ & artis, quid antiquæ laudis & honoris, quid facundiæ, quid floris illius habet, quem in monumentis authorū tantoperè admiramur? de qua usurpari verissimum illud poterit, quod Paulus in legibus scripsit: Purpura in lutum cecidit. Nulla enim ibi scientia, nulla doctrina, quemadmodū Angelottus Cardinalis ingenuè fateri cogitur, in pretio ullo Romæ habetur. Bononiam autem, quæ se etiãnum matrem studiorum in publica moneta jactitat, præterire nō possum. Nec verò tot rugas annosissima annicula, quot illa cicatrices & vulnera, quot dissipationes, quot ruinas & everſiones numerare potest? A Theodosio juniore maxima cum expectatione primùm illa erat instituta, ornamentis, quæ possunt esse maxima, instructa, insignibus regiis quàm plurimis honorata: at exiguo rursus intervallo ita dilapsa, & quasi fatorum adversantiū manibus destructa ac dispersa, ut spe melioris auspicii illa, quam audistis Berytiensis in ejus locum fuerit, cum Romana & Constantinopolitana, excitata.

Constantinop
Academia
Interit

Rom. Academ
Interit

Bononia.

Jacuit itaq; illa situ & tenebris suis obruta, usq; ad Carolum nostrum Magnum; qui antiquæ matris misertus, fundamentis prioribus resuscitatis, novam lucem & fulgorē instauratæ denuò scholæ intulit. Sed ô infelicem felicitatis retinēdæ! Fortuna ad priores circulos citò revolvitur: celebritas modò accensa, citò iterum extinguitur: obscuritas veterum temporum revertitur. Perstitit ille squalor, ad Lotharium usque nostrum Saxonem, felicissimum non modò bellicæ rei administratorem, sed etiam amissarum legum civilium repertorem. Ille enim revocatis in lucem juris civilis studiis, quæ Gothicis inundationibus oppressa prorsus erant, Bononiensem matrem rursus exornavit, cathedras & suggesta publica reparavit, Academiam novis privilegiis excitavit, Irnerium regendis literarum curriculum præpositum, Antecessorem primum ordinavit. Cœpit illius industria, postquam ex busto Apuliæ leges revocata fuerant, plurimū Jurisprudentiæ nomen ibidem florere, quem etiā Lucernā juris ob eam causā appellarunt. Magnus ex eo tempore concursus Bononiam, magnus ibidem docendi discendiq; ardor, ut Accurs. non dubitaverit *in rubric. C. de studiis liberal* confidenter asserere, solam Bononiensem Academiam esse, quæ juris civilis Monarchiam toto terrarū orbe obtineret. Verum ô mutabilem & inconstantem omnium Monarchiarum & regnorum fortunam! Nec enim Euripi æstus toties defluere, toties eodem die refluere memoratur, quoties Bononia, seditionum, ut eam Æneas Sylv. appellat, nutrix, tam Reipubl. quàm Academiæ statum periculosissimarum vicissitudinum fluctibus implicavit.

Dies profectò narrationi non sufficeret, si à Bulgari ætate, qui Irnerii discipulus & successor fuit, usq; ad Greg. Pontificem, qui nostra memoria ex Bononiensi Academia, in qua jura civilia docebat, professorisq; munereungebatur, ad Romani solii

fortu-

Irnerius

Bulgarius Irnerii
discipulus

fortunam euectus est, rerum omnium seriem persequi aggrederer. Nota illius Pontificis erga vetustam illam matrem liberalitas, notum illius in revocanda pristina celebritate studium, notæ immunitates & privilegia, notæ merita, quibus ornatissimam reddere moliebatur. Sed ipso vivente, & coram vidente, quæ dissipatio, quæ desertio, quæ solitudo contigit? Eodem facto ja ctata sæpenumerò Patavina, quæ nunc Venetorum imperio respirare aliquot ab annis visa: si respirare est, variis nationum & gentium turbis, dissidiis, cædibus, libidinibus, stupris, omniq; vitiorum genere vexari, agitari quotidie. Ille enim Italicorum studiorum flos, ille vigor, illa celebritas ferè omnium, hodie prædicatur. Nec in aliis exterorum Gymnasiis diversæ virtutes, diversa institutio. Quid enim Lutetiana? quam idem Magnus ille noster principem in Gallia fundavit, quam primogenitam regis filiam nuncupavit. Floruit illa vetustis seculis tanta laude & gloria, ut nemo quicquam scire, quicquam sapere crederetur, nisi qui Parisiis aliquandiu in studiorum castris meruisset.

Omnis itaq; eò olim ex omnib. nationibus cõfluebat juvenus, inventiq; ex Germaniæ Principibus sunt, qui 20. annos ibidem consumpserint, inventi regum nepotes, ducum & principum liberi, qui literarum honores & gradus, doctorum magistrorumq; ibidem assumpserint. Extat etiãnum Principis Ludovici, Landgravii Hæssie & Thuringiæ ad regem Galliæ, Latine exarata epistola, qua filios suos studiis Academiæ Gallicæ erudiendos quàm optimè, regi commendavit. Sed ut veteres, quæ ferè innumeræ sunt, hujus scholæ Carolinæ vastationes, desertiones, dissipationes, ruinasq; prætercã (nec enim temporis ratio longiorem rei commemorationem permittit) quæ calamitas anni superioris memoria nostra, septuagesimi secundi, quæ inaudita immanitas, quæ laniena fuerit, quæ doctissimorum

homi-

Patavina

Lutetiana

hominum, inter quos aureum illud philosophiæ lumen, Petrus Ramus fuit, trucidatio, nemo nostrum sine suspiriis & gemitibus non recordatur. Indignissima profecto, omni divinarum literarum & studiorum immanissima terra, quæ tot innocentium capitum cruore incaluit: indignissimus Sequana, qui unquam posthac ulla optimarum Musarum lætitiis, cantus & versus amabiles audiat, cujus littora eruditissimorum Academiae doctorum cæde fœdata, fluctus sanguine rubefacti, fluminis cursus cadaverum strage retardatus.

Territus, Auditores, ipsa recordatione tam horrendi sceleris, in Germaniam nostram cofugio, in qua nihil unquam ejusmodi auditum, nihil unquam visum perpetrari. Quid verò ibi? Veteris patriæ faciem si intuear, longissimo quidem tempore, per tot Imperatorum bellicosissimorum felicissimas victorias, per tot triumphos, nulla literarum, nulla artium liberarium publica sedes, nulla Academia. Claustris duntaxat monachorum ac clericorum ergastulis, si quid erat doctrinæ & eruditionis, cõtinebatur, maximis laboribus ac impendiis ex scholis exteris omne ingenium nostratum petebatur. Primam omnium in Germania Academiam Austriacorum Archiducum, qui etiamnum imperii culmen, & ut legatus Polonorum Varsavicius in oratione ad Rudolphum II. hodiernum Cæsarem habita, scripsit, altera manu Orientem, altera Occidentem tenent, felicissima fortuna annis ab hinc trecentis sexaginta quinque, Viennæ collocavit. Ejus cathedrâ qui primus rexit, ex gente nostra ortus esse prædicatur, unde Henricus de Hassia cognominatus fuit, qui ex Lutetiana eò accitus, summam expectationem sui excitavit, cum jam ante plurima volumina lectum non indigna in lucem emisisset: Ille initium hujus Gymnasii magno numero ex Ungaria & superiore Germania fama nominis pellecto lætissimam effecit. Sed ea celebritas & frequentia ultra ejusdem mor-

tem

Hanc tibi Sequanice pinguem texturis alimnam plant.
Optima gens flexis in gyrum, Sequana fremis. Lincan.
Sequana fluvius (iuxta habitantes dicitur Sequanici Sequam)

P. Ramus truci-
datus.
Sequana.

Viennensis Acade-
miæ.

rem non perduravit. Successerat enim nostro Hasso Thomas
 Haselbachius, natione Suevus, qui etsi professione Theologus
 erat, aliis tamen studiis animum & operam implicatam habe-
 bat, ut, teste Sylvio, duos & viginti annos in primo Esaiæ capi-
 tulo prælegendo & interpretando confecerit, neq; ad calcem,
 præventus morte, pervenerit. Ex eodem verò Sylvio univer-
 sum, principis & matris Germanicarum Academiarum statum
 quæfomecum paucis cognoscite. Maximi, inquit ille, Gymna-
 sii vitium est, quòd nimis diutinam operam in Dialectica, ni-
 miumq; temporis in re non magni fructus terunt. Qui magi-
 sterii artium titulo decorantur, hac una in arte maxime exami-
 nantur. Ceterum neq; Musica, neq; Rhetoricæ, neq; Arithme-
 ticæ curam ullam gerunt: quamvis metra quædam & episto-
 las ab aliis editas imperitè exhibentem, magistrandum appel-
 lent. Oratoria & poëtica apud eos penitus incognita, quibus om-
 nne studium in elenchis est, vanisq; cavillationibus, solidi haud
 quaquam multum. Quilibros Aristotelis & aliorum philoso-
 phorum habeant, raros invenies, commentariis plerumq; utan-
 tur. Cæterum studentes ipsi voluptati operam præbent, vini ci-
 biq; avidi: pauci emergunt docti, neq; sub censura tenentur,
 die noctuq; vagantur, magnasq; civibus molestias inferunt. Ad
 hoc mulierum procacitas mentes eorum alienat. Hæc, quem
 nominavi, Sylvius. Egregia profectò virtutis & eruditionis offi-
 cina: egregia literis studendi ratio: egregia vitæ Academica in-
 stitutio! Hæc prima scholarum publicarum exempla: hæc lite-
 rarum & artium in Germania incunabula: hæc studiorum in-
 crementa: hi progressus fuerunt. At illa ab prinis radicibus in-
 sita & indita vitia, nulla subsequentium ætatum cura, nulla e-
 mendatione rursus evelli & sanari potuerunt. Quid enim la-
 boris & studii Maximilianus I. Imperator, in instauranda hujus
 Academiae celebritate, fulciendaq; ruina, nō suscepit? novum,
 D quod

Haselbachius con-
 22 annos in pr-
 1. cap. Esaiæ

quod Sylvium audistis, maximè in ea desiderasse, oratorum & poetarum collegium regiis sumptibus eò collatis instituit, & Cunradum Celsam, qui primus Germanorum lauream poeti-
cam à Friderico Cæsare III. impetravit, gubernatorem præfecit: hac dignitate & honore indulto, ut quò majore ardore jacentes literas inflammaret, novi collegii Rector, Comitès, ut vocant, Palatini potestate frueretur, laureisq; poeti-
cis, quas inter regalia majora sibi Imperatores semper hac usq; reservarunt, si quos dignos studiorum præmiis haberent, exornarent. Quo privilegio etiánum ejus Academiae oratorum ac poetarum, collegium gaudere præ omnibus aliis Universitatibus Germaniæ videmus, de cujus hodierna celebritate atq; statu, cum nemini non cognitus & exploratus esse possit, nihil attinet pluribus dicere.

Viennensem verò Pragensis, Bohemorum Academia, quadriennii passu subsecuta, cujus, ut illustrissimus auctor & conditor Imperator Carolus IV. ita splendidissima etiá principia conditæ Academiae fuerunt, cum Imperatorum paludamentum inter scholastica subsellia reluceret, cum Carolus ipse cum doctoribus in Academia disputaret, cum docentes professores ipse audiret, cum coenis & prandiis regalibus, auditiones eruditorum virorum anteferet, cum viri principes magistrorum apices & titulos in ea assumerent. Sed quândiu illa tantarum rerum gloria? Ad filios fundatoris non pervenit. Natæ enim illic post Caroli discessum, inter Germanæ & Bohemæ nationis homines de gubernatione scholæ, quæ multos annos penes Germanos fuerat, vehementissimæ cõtentiones, natæ cædes & exilia, subsecuta Hussiticæ doctrinæ oppugnatione, orta cruentissima certamina, quibus literarum optimarum arx ita depressa, ut ad hæc usq; tempora, caput rursus attollere, pristinamq; celebritatem & laudem acquirere non potuerit. Sed, ô mirabilem

*collegium Academ.
Viennensis*

Pragensis Academia

Prag. Academia

boop

lem

lem fatorum vicissitudinem! quæ tot per annorum spatia, quasi busto quodam sopita, ac propemodum desperata jacuit, jam quasi vere novo caput emortuum vicissim erigere, lucem aspicere, florem induere, pristinam salutem resumere cognoscitur. Resurge, resurge, antiqua parens, vires recipe: postliminio tuo omnes gratulamur: novis auspiciis applaudimus: novam felicitatem votis novis prosequimur. Prodeat, prodeat his temporibus, quæ tot aliarum veterum scholarum ruinas celebritate ac luce clariore sua rependat. Quid enim vobis cæterarum Academicarum, quarum plures hodie quàm viginti in Germania numerantur, vultum & formam, quæ in luce & conspectu omnium est, pluribus detegam? Vereor equidẽ, ne, quod Beatus Rhenanus etiã jam longè antè superiore seculo, cum nondum ille numerus esset, scripsisse legitur, verius esse deprehendatur, quàm pleriq; censeant. At quid illud? Romane urbis potentiam prudentes dicere solebant, nulla re alia, quàm mole sua laborasse, mole sua pessum tandem iisse. Idem ille de multitudine scholarum, Gymnasiorum & Academicarum usurpavit; eamq; scripsit impedimento ac remora esse literarum & studiorum progressui. Et quis neget? Quid enim? an non idem hodierno artium cursui contingere animadvertimus, quod Chrysostomus aureæ eloquentiæ doctor, de animalculo, quod à multitudine pedum, Latini millepedam, Græci verò, teste Plinio, ἰούλον dixere, memoriæ proditum reliquit? Quid verò illud? Omnium insectorum, etsi mille pedes habeat, tardissimè incedit, tardissimè progreditur. Ita certè, quò major universitatum, gymnasiorum, scholarumq; numerus, eò minor solidè doctorum hominum copia fieri videtur. Imò verò pleriq; in illo numero numeri evadunt, de quibus Horatius noster:

Nos numeri sumus, & fruges consumere nati.

D 2

Inter-

B. Rhenanus

lanigo

*ἰούλος ὄρνις
 ἰούλος ὄρνις
 ἰούλος ὄρνις
 ἰούλος ὄρνις
 ἰούλος ὄρνις
 ἰούλος ὄρνις*

Interroges patriam ipsam Germaniam: interrogata remira se-
lic omnem habere clarissima voce respondebit.

Quid enim, dicit illa veteres suos Imperatores & princi-
pes affata, quid Sigismunde Cæsar, quid Maximiliano prime,
consilia vestra, quid admonitiones, quid orationes, quas olim
in comitiis ad Electores, quibus, ut singuli in suis provinciis A-
cademiam conderent, persuasistis, quid, inquam, emolumenti,
quid fructus pepererunt, quid Remp. meam, quid Ecclesiam
juverunt? Memini uno ferè anno tres Electorales Academias
vestra autoritate constitutas: memini maximis privilegiis ve-
stris easdem decoratas: memini octodecim alias ex illo tempo-
re subsecutas: Provincia meæ omnes cathedris & subselliis cõ-
pletæ, urbes & vici magistris ac doctoribus referti: studentium
catervæ ex omnibus nationibus collectæ: librorum nundinis
omnes regiones occupatæ: Nihilominus tamen omnibus tum
Reip. tum Ecclesiæ, tum scholæ functionibus, idonei viri desi-
derantur, gubernatores anxie queruntur: successores undiquaq;
frustrà petuntur: munera publica diutiùs destituuntur: admini-
strationes vacuæ deferuntur: litera ex urbe in urbem, ex gente in
gentem sine fructu mittuntur. Quis vestrum, Aud. hanc patriæ
vocem non verissimam agnoscit? Ipse Universitates, inter tot li-
terarum cathedras, tot inter artium officinas exulare, artes & li-
teras fatentur: fatentur inter medios fontes & flumina, tanquã
Tantalum in aquis, sitire. Dixeris fortè portentigenus esse: Imò
verò singulare divinæ iræ argumentum est, bonas artes ac lite-
ras, in tanta scholarum multitudine, in tanta studiorum luce,
veluti Salamandram in mediis ignibus, algere: in tanta libro-
rum utilissimorum abundantia, tanquam Eresichtonem ali-
quem, inter medias mensarum omnium delicias, fame ac macie
interire. At eam cœlestis indignationis flammam jam pridem
ipsa cœli sidera significasse, atq; longè antè portèdisse nobis vi-
den-

dentur. Recordamini enim mecum, recordamini, viri clarissimi, eas, quæ superiore anno nonagesimo octavo, ab omnibus ferè astrologis prædictiones, & prognostica vaticinia fuerunt toto imperio disseminata, cum solis, quod tum fiebat, deliquium, literarum & artium vastitatem, divinasq; iras & pœnas adversus omnem literatorum ordinem denunciare scriptis publicis testarentur. Illud autem eò portendi scribebant, quòd solare lumen propè ad meridianum delatum, besse sui corporis obfuscaretur, vimq; lunarem quinta coeli sede sustineret: interea verò loci improbus Saturnus in pessimo angulo latitans, aspectum inimicum venenatis radiis, quos Arcturi conjunctio incitationes efficiebat, in virorum doctorum vertices effunderet. Memini quidem ab eruditis rem istam tanquam superstitiosam irrisam, & antiquis Striffellii ac Eustathii Posselii vanitatibus ac somniis esse annumeratam, quorum ille finem rerum omnium, clausulamq; mundi in præterito octuagesimo octavo, hic verò in proximè feliciter elapso sexto collocavit. Et si autem in astrorum cursu & recurso nihil fatalis necessitatis ponendum esse arbitremur: tamen eam, quæ id temporis prædicta fuit, nō inanem fuisse solaris deliquii significationem, rerum subsequutus eventus demonstravit. Quis enim negabit, intra hoc decennium eam factam esse studiorum ruinam, ut oculis pœnè coram videri, auribus percipi, atq; adeò ipso fragore quodammodo sentiri potuerit? Quanta hominum solida eruditione celeberrimorum interea temporis accidit jactura? Quæ solitudo & raritas tum in omnibus Academiis, tum in Reip. administrationibus ex eo tempore animadversa? Reip. cladem, Imperator, reges, duces, principes, omnesq; imperii status, in consiliis, in deliberationibus, in comitiis, in curiis, in cancellis, in foro, in dicasteriis, in præfecturis, in omnibus deniq; muneribus propè manu palpant. Homines verò de schola, ut appellari solent, ubi

nunc gentium? Quæ tot Hermolaos, tot Politianos, tot Sadoletos, tot Bembos, tot Muretos, tot eloquentiæ & Suadæ filios ostentavit olim Italia, ne unum quidem, quem veteris laudis ac ingenii novimus, nunc fortasse ostendere poterit. Sed & eadem, quæ tot Bartolos, tot Jafones, tot Baldos, tot Alciatos habuit, ne unum quidem demortuo Menochio similem hodie dabit. Ubi verò, heus Gallia, tui nunc illi doctores sunt, quibus superiore seculo abundabas, quorum claritudine ferè omnibus aliis nationibus prælucebas? Ubi Corasii, ubi Duareni, ubi Cujacii, ubi Hotomanni, ubi Donelli, æterna Jurisprudentiæ lumina? Mortui omnes, & cum illis omnis ille ævi flos, omnis ingenii Gallici admiratio. Nunc certè intelligimus, huic seculo verè illud prædixisse Cujacium, qui ad Lomelinum scripsit, vix singulas ætates singulos Jctos bonos deinceps daturas. Sed quid de regnis externis solliciti sumus? Sinum ipsi nostrum excutiamus, per Germaniam oculos nostros circumferamus: Quæ raritas Atlantum est, qui literarum & artium, facultatumq; superiorum orbem sustinere possint? quanta eorum, qui cum præscis seculis conferri, nedum illis præferri queant, paucitas? Ubi verò etiam superioris ævi ingenia? Witeberga Jubilæum suum centenarium annis ab hinc septem egit: centum & octuaginta duas promotiones à fundationis suæ anno, qui fuit superioris seculi secundus, usq; ad nonagesimū sextum, centum, in quā, & octuaginta duas promotiones in philosophorum studiis celebravit: Promoti in illis interea temporis quatuor mille quadringenti triginta quinq; magistri, quemadmodū nobis hunc numerum Wolfgangus Franzius Decanus publicata oratione expressit. Et ne unus quidem magister Melanchthon in tanta magistrorum multitudine Germaniæ revixit. Si verò percontemur Academias reliquas, de eadem infelicitate omnes conquerentur, neq; quicquam sibi tam deesse dicent, quàm veterum, quæ amiserunt

ferunt luminum reparatam in successioribus imaginem. At quam causam hujus rei aliam, quam Dei indignationem nominabimus? Ille etiam optimo agro succum & bonitatem subducit: ille quod fatum est etiam in fecundissimo sulco enecat: ille eam quoque terram, quae lactis ac mellis rivos alabat, saepenumero extrema pauperie ac fame exhaustit: ille fontes totius Palaestinae regionis, Eliae aetate, exsiccavit: imbres ac pluvias caelo ferreo, tanquam carcere aliquo triennali conclusit. Idem ingeniorum arva nunc emollit, nunc indurat, nunc foecundat, nunc exasperat: idem thesauros doctrinarum, veluti auri venas, nunc promit, nunc recondit: huic saeculo omnium artium lucem: illi tenebras Gothicas remittit. Frustrataque, Deo minus propitio, vigiliis & lucubrationibus noctes conficiuntur: frustra omnes urbes, vicique scholis & gymnasiis complentur: frustra studiorum laboribus omnia etiam, quod dicitur, illa rumpuntur: frustra chartis & literis omnes temporum articuli, ex praescripto Plinii, impenduntur. Quis vero justissimus ille rerum arbiter, horum temporum studia, non adverso vultu intueri, qui irasci & vehementissime stomachari, qui non flammam ac ignem moliri, qui non pestem, famem, ferrum, vastitatem, qui interitum, meditari non possit? Quo fremitu exarsisse plebem Erphordensem, superioris saeculi anno vigesimo octavo, ex senioribus audivimus, cum petulantius Academica juvenus, quae tum temporis frequentissima ibidem erat, adversus cives sese gessissent, cum tumultibus nocturnis urbem lacelessent, cum lapidibus domos & tecta obruissent, cum fenestras & fores hospitem frengissent? Quid vero tum factum? Excitus magno agmine populus collegiorum domos, admotis etiam tormentis bellicis, obsedit, expugnavit, ac ut quemque juvenum studiosorum, velut hostem, arripuit, vulneravit, trucidavit, neque prius quievit, quam vitulantium adolescentum multitudo manibus esset

urbis

Acad. Erphord.
ensis interitus

herdicensis Acad.

urbis proflagata. Jacet ex illo die etiamnum, olim florentissima Academia, quæ tanta auctoritate & exsultatione eruditionis erat, ut nemo literatorum majoris pretii ac nominis haberetur, quàm qui Erphordensis Academiae insignibus esset ornatus. Tanta verò frequentia ibidem florebat, ut etiam Eobanus, qui postea in hanc nostram scholam sese contulit, poetarum interpretes, mille & quingentos auditores habuerit. Tanta præterea regni scholastici gloria, tantus publicorum actuum splendor, tantum universitatis lumen fuisse prædicatur, ut earum rerum testis locupletissimus Lutherus, quæ primas doctrinæ laureolas in eadem consecutum esse cognovimus, Germaniæ paradisum id ætatis Academiae istam fuisse affirmasse scribatur. Quid autem putabimus, cum ea etiam hominum ira ac vindicta adversus hominū injurias existat, putabimur ne vindicem cœlestem, qui totus adversum iniquitatem omnem esse flammeus dicitur, mitiore animo contra mores istos hodierni ævi, qui longè pejores, quàm ullis unquam majorum seculis audiri sunt, futurum. Neronem quidem bipedum nequissimū, ut Dion prodit, legimus, cum universam Græciam peragraret, veteresq; urbes ac insulas lustraret, Athenas convisere, eam ob causam recusasse, quòd ibidem Erynnidas ac furias habitare diceret. At nos fortasse existimabimus, Deum optimum in iis locis & castris versari posse, de quibus multò verius affirmare possis, omnes Eumenidas, ac furores ex infernis sedibus eò commigrasse. De qua communi Academiae peste, quod vehementissimè dolendum est, omnes boni undiquaq; viri conqueruntur, clamitant doctores, indignantur Mecœnates, nutritios scholarum, principes illustrissimos, sumptuum, ornamentorum, privilegiorum, beneficiorum malè collatorum pœnitet: maluntq; illi dissipata, quàm dissolutas Academias videre. Quid verò? Nonne summum illum rerum optimarum largitorem arbitramur,

munc-

Nero

*Contemptus nr &
narum et artium*

munerum suorum maximoperè poenitere, cùm cœlestes illos animi thesauros tanta ingratitude deformari, pedibusq; protervis passim conculcari animadvertat. Scitum illud de veteri Epidamno, Graciæ urbe, quæ postea Dyrrachii nomen sortita fuit; comici verbum atq; allusio habetur, cùm Epidamnum ex eo dici Plautinus servulus argumentetur, quòd nemo peregrinorum, propter perversissimam civitatis disciplinam, sine damno eò divertat, sine damno nemo inde redeat.

Quàm vellem profectò, studiosi auditores, ne de quàm plurimis etiam scholis atque Academiis, quæ cuncta salutis seminaria, fontesq; tum publicæ, tum privata utilitatis esse debebant, idem prædicari posset; in quibus, quemadmodum antiqui etiam Imperatores, Leo atq; Zeno, ad Eusebium magistrum officiorum scripsisse, deq; eadem re vehementer conquesti fuisse leguntur, ut ex l. 2. C. de privil. schol. perspicuum est, sub prætextu concessi privilegii, & flagitiorum crescit auctoritas, & publica vacillat utilitas, in quibus, non patris Ciceronis facundia, non gravitas, non eruditio, sed filii Ciceronis temulentia, furor atque helluatio, velut in Lapitharum Schytarumq; gurgustis, aut in Hippie, quas Tullius Antonio objicit, nuptiis, summa virium contentione exercetur: in quibus, tanquam in Mithrydaticis computationibus majori laudi ac gloriæ vertitur egregium potatorem, quàm insignem oratorem haberi. Quæ quidem ingeniorum labe non nostri primùm ævi moribus increbuisse, sed antiquo vitio Germanicæ Gymnasii ac Academiis insedisse, à Sylvio, quem sapius vobis nominavi, perhibetur. Non enim hoc loco possum præterire illud, quod idem de quadam Saxonie nostræ Universitate, quæ ex dissipatæ Pragensis scholæ ruderebus erat excitata, & quasi colonia nova tum temporis deducta, proditum memoriæ reliquit: festivum profectò acroama! Cùm enim Leonardus Filschius, eques nobilis, in paulò

E

antè

antè excitatam Academiam fortè appulisset, deq; sobriini sui studiis ac moribus, qui eodem, ut literis mereret, à parentibus missus erat, diligenter, ut fieri solet, perquisivisset, homo, qui eum, de quo quærebatur, utpote familiarem commilitonem noverat, interrogatus: optimè, inquit, illius tui propinqui res sese habent. Inter mille enim ac quingentos, qui in hac urbe studiorum gratia versamur, adolescentes, ille unus potandi gloriam ac palmam obtinet. Quis verò egregiam hanc Academicè honuinis commendationem non agnoscit? quis hodierni ævi iudiciū non idem audit? quis eosdem triumphos in Academicis hodiernis, & quidem multò superbiores non perspicit?

Ex illo autem tot malorum fonte causæ etiam reliquæ, quæ casum & ruinam studiorum trahere, vastitatemque literis universalem inferre solent, proficiscuntur, de quibus quoque pluribus hinc à seculis *Æneas Garzæus*, scriptor antiquus, qui imperio Zenonis floruit, suam ætatem paulatim in illas, quæ postea secutæ sunt, tenebras illabentem admonuit. Quæ verò illæ? *Falsus amor literarum, & confusa discendi methodus.* Duce profectò capitales studiorum omnium pestes, quæ in omnibus ferè Universitatibus ac scholis erexisse vexilla sua hodie videntur. Nec illud cuiquam admirandum: ubi enim veræ doctrinæ cupiditas, ubi stimulus, ubi ardor, ubi animus, ubi solertia, ubi navitas ulla esse poterit, si principium omnis scientiæ, *timor* mirum Dei submoveatur? Quomodo verò verus discendi amor & studium cum pravitate morum, cum protervia conjungi ullo modo potest? Perpetuis siquidem illa, quasi mutuis præliis, sibi adversantur. Ex illa enim parte animi quies & tranquillitas: hinc æstus & furor pugnat: illinc diligentia & assiduitas: hinc desidia & inertia: illinc studium: hinc otium: illinc pudor & modestia: hinc petulantia ac libido: illinc obedientia ac gravitas: hinc rebellio & levitas: deniq; temperantia, continen-

tia,

tia, prudentia, virtutes deniq; omnes, certant cum luxuria, lascivia, temeritate, cum vitiis omnibus: postremò bona ratio cum perdita, mens sana cum amentia, bona deniq; spes cum studiorum omnium desperatione configit. Quid verò de præpostero discendi ordine dicā, in quo certissima fundi Academici calamitas, ac studiorum exitiū versatur? Quis non singulare perturbationis divinitus immisæ genus agnoscit, in Sodomæa illa cæcitate ac caligine, quam etiā Hebræi peculiari vocabulo, Basan ferim vocant, cū videntes apertis oculis nihil videant, quod manu apprehendunt, quod tenent, quod palpant, non sentiant, non animadvertant? At ejusdem erroris tenebræ maximoperè vereor, ne etiam in studiorum liminibus, & in liberaliorum artiū itineribus hodie inveniatur. Quotusquisq; enim recta via in adeundis literis utitur? quotusquisq; ex ipsis fontibus genuinam doctrinæ medullam petit? per præcipitia, per anfractus, per dispendia pleriq; irruunt: ac, in quo certissimus lapsus ac ruina posita est, quemadmodum etiam Gregorius Pontifex de re ista monuit, ad summum fastigium per abrupta inferioribus gradibus posthabitis, contendunt? Pleriq; etiam cum Icaro isto fabuloso, quod, ut in Plautina scena legitur, omnium difficilimum est, sine pennis volant. Quid enim hoc aliud, quàm quod fieri vulgò videmus: perorant, antequam loqui didicerunt: disputant, antequam rem légerunt, nedum intellexerunt: concionantur, antequā Biblia viderunt, in forum progrediuntur, antequam cunabula legitimi studii attigerunt: opium mifcent, antequam apium cognoverunt. Sed quis vias omnes errorum, & tam præposteri ordinis rationes persequatur? Si modò rationes, si viæ ullæ dicendæ, quæ à compendio in dispendium, à luce in caliginem, à celebritate in vastitatem, à scientia in ignorantiam, ab optima cultura, in ruditatem seducant. Verum ne ipsa hæc oratio longius abripi, & à portu deflecti videatur,

rum, vela colligam, finemq; dicendi faciam, cum persuasissimum mihi habeam, neminem vestrum, studiosi lectissimi, fore, qui non ex ipsis, quæ dicta sunt, abundè intellexerit, tum propter hominum ingratitude, inobedientiam, superbiam, petulantiam, lasciviam, proterviam, aliaq; vitia & scelera, florentissimas veterum gentium scholas, divina animadversione esse dissipatas, veras & everfas: esse ex natione alia in aliam, ex orbe in orbem, ex provincia in provinciam literas & artes translatas: esse præstantissimas ingenio cultuq; terras, Scythica barbarie & ruditate mulatas: Tum verò non videat, non cognoscat, eandem optimorum studiorum ruinam, idem artium & literarum exilium, eundem humanitatis interitum nostris temporibus vix maxima imminere.

Causam itaq; morbi, ut arbitror, cognitam habemus: medicinam ipsi nobis salutarem piis votis & precibus, vitæq; ac morum emendatione adhibere possumus. At illud faxit æternis, omnis eruditionis & scientiæ fons, Deus, ut ad nos reversi, reverti omnem felicitatem, prosperitatem, perpetuamq; salutem faciamus: cui immortales cunctis animi vocibus agimus gratias, quod paternæ misericordiæ memòr, exardescere gravius suam adversus nos iram non fuerit passus, quod è medio cursu, gladium superioris pœnæ revocaverit: quod caput huius Academiae nostræ, juris & æquitatis admirandum omnibus etiam exteris verticem, à quo reliquorum membrorum salus dependet, sospitem & incolumem, cum summa rerum futurarum certissima spe & expectatione nobis restituerit, quodq; totum hunc clarissimorum virorum confessum, Senatuum Academiae, integrum, valentem, florentem, coram intueamur: quod dissipatam frequentiam magis magisq; recolligi, auditoria studiis impleri, pristina exercitia repeti, atq; omnia in florem priorem reverti videamus, ut non immeritò octuagenariam hanc matrem

matrem conferre cum illa Venusina illice queamus, de qua Horatius noster ita canit:

Duris ut ilex tonsa bipennibus

Nigra feraci frondis in Algido:

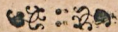
Per damna, per cades, ab ipso:

Ducit opes, animumq; ferro:

Cœlestis ille rerum nostrarum custos & propagator, ab omni deinceps adversa tempestate hanc nostram naviculam protegat: Illustrissimum nostrum principem, patriam patrem, benefactorem & nutritium Ecclesiam ac scholam verè divinum, quam divitissimè nobis conservet: heroicam indolem junioris principis MAURITII, Rectoris nostri Magnificentissimi, omnibus animi ac corporis donis cumulatissimum efficiat, cunctarumque virtutum fragrantia, pulcherrimum ætatis liliam compleat: illusterrimamq; reliquam omnem propaginem ab omni adversitate defendat: nosque omnes & singulos suavissimo pacis & concordiam osculo devinctos, in felicissimo pietatis, virtutisque studio, totiusq; ævi ac studiorum curriculo longissimè tueatur.

F I N I S.

Errata. Pag. 6. Vbi, uti. 20. deane, deam. Opes, operam. 31. Successoribus, successoribus.
32. dissipatn, dissipatn.

INSTITUTIONS DE LA REINE
MONTREUIL-LEZ-LILLE

Le 15 Mars 1812
Monsieur le Ministre
J'ai l'honneur de vous adresser
ci-joint le rapport que vous m'avez
demandé par votre lettre du 10
dernier. J'ai eu l'honneur de vous
présenter ce rapport le 12 courant
à la Commission des Bénévoles
qui a eu l'honneur de vous en
présenter un exemplaire le 14
dernier. Je vous prie d'agréer,
Monsieur le Ministre, l'assurance
de ma haute et respectueuse
obéissance.

F I N I S

Le Ministre de l'Intérieur
MONTREUIL-LEZ-LILLE

Gb 136

ULB Halle

3

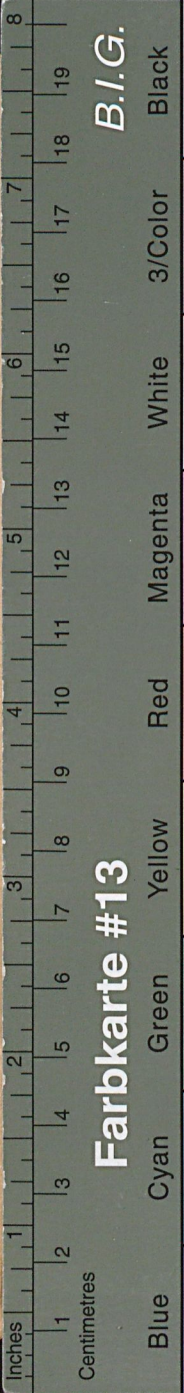
005 130 573

1077 N.C.

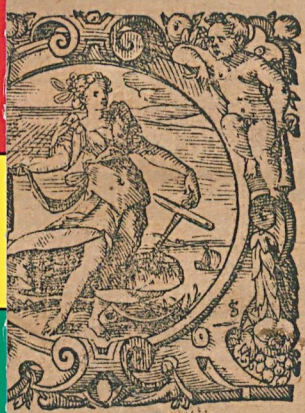

B.I.G.

Black
3/Color
White
Magenta
Red
Yellow
Green
Cyan
Blue

Farbkarte #13

KIRCHNERI,
7. U. D.
ALIBUS ACA-
M DISSIPATIO-
ous ac ruinis,
A T I O.
RSITATE MAR-
rgensi habita,
Octobris, M D C I X.

ARPURGI,
us Egenolphus, Typogr. Acad.
M D C X. e.

*Arch. V. 126
Noll*

1610.